

El català que volem

Aquest país –o països– nostre, el dels qui parlem, com deia el cronista medieval, “el bell catalanesc”, suporta interferències lingüístiques dramàtiques. Interferències que alguns voldrien perpètuës fins i tot en un futur estat independent. El català és víctima d’una dinàmica que, si no s’atura, menarà, ras i curt, a la substitució lingüística més brutal. I, encara, hi ha qui es preocupa per depauperar encara més la fràgil existència del model normatiu que amb molt d’esforç vam aconseguir de definir i vertebrar a començament del segle XX. Darrerament hem vist un nou intent de convertir la nostra llengua en llengua regional, “útil”, allunyada de la tradició literària clàssica i domada fins a l’enviliment pel col·loquialisme.

El país, de Salses fins a la vall del riu Segura i de Fraga a Maó, va tenir una sort irrepètible quan, en un moment transcendental de la història, va sorgir un homenet com Pompeu Fabra (recordem-ho: un enginyer) i unes institucions que actuaren amb determinació per fer del català una llengua útil, en tot el domini lingüístic, per a tots els registres. L’obra de Fabra –tinguem-ho sempre present– es va consolidar i es va expandir gràcies a la saviesa d’Antoni M. Alcover i a la tenacitat de gent com Manuel Sanchis Guarner o Carles Salvador. Fruit de tots aquests elements, els catalans –la comunitat catalanòfona– vam poder dotar-nos de la columna vertebral que marca la diferència entre nosaltres i les comunitats lingüístiques veïnes, depredadores, canonitzades pels Estats-nació espanyol i francès. En la mesura de les possibilitats de l’època, vam estructurar i fixar l’estàndard de la llengua catalana, l’encert i la vigència del qual són ben evidents. Però en un país amb tant de “jo pense que” hi ha qui ja proposa, envalentit perquè un periòdic de la capital del Principat se n’ha fet ressò, eliminar accents, dièresis i eles geminades, capgirar els usos de les erres, empobrir el sistema de pronoms febles que fa massa sentor de “valencià”... Esperem que tot aquest seguit de despropòsits s’oblidarà ben aviat, com ja no recorda ningú, més enllà del treball erudit, els partidaris del “català que ara es parla” del tombant de segle XX. Tot plegat és la reverberació d’aquella ofensiva del “català *light*” de la dècada dels vuitanta del segle passat, que ha comportat conseqüències polítiques nefastes.

Aquesta nova fornada, els *light* del segle XXI, novament a recer d’algunes col·laboracions publicades en un llibre (*Canvi d’agulles*) i en un diari, són ací per recordar-nos que a cada bugada es pot perdre un llençol. Ens hi hem de resignar? Creiem que no. Seria una rucada que, havent aconseguit un model de llengua útil, estructuralment sòlid, acceptat i consolidat, ara la institució acadèmica normativa del català, l’IEC, es beguera l’enteniment i crucificara Fabra i les conseqüències del seu esforç. Estem segurs que no passarà; i, òbviament, no compartim l’anhel revisionista d’alguns dels autors de *Canvi d’agulles* i el rotatiu que els empara. Cal anar més enllà de Fabra, sí, però per adequar-lo a les noves realitats del segle XXI i perseverar en l’objectiu d’una llengua nacional i referencial, de tot el país –o països– dels catalans, modèlicament supradialectal, lligada a la llengua dels clàssics i que alhora bega de la parla viva i genuïna de tots els racons del territori on saludem amb “bon dia!” l’arribada del matí. Una llengua, en definitiva, que ja tenim, homologada a totes les llengües de cultura del món i en què no caldria –aquesta sí que és una assignatura pendent– reivindicar obsessivament la identitat dialectal de l’escriptor. Qui, per exemple, sabria identificar, en una simple lectura, l’àrea dialectal de procedència de l’autor de *The Pillars of the Earth* (Ken Follet), de *Platero y yo* (Juan Ramón Jiménez) o de *Die Blechtrommel* (Günter Grass)?

44

La Galeria

73 LITERATURA

Entrevista a
Nicole Brossard

74 Una filla de l'Amèrica profunda

Guillem Pufarré

75 MÓN EDITORIAL

76 MÚSICA

La veu i l'entitat pròpies
de Joan Miquel Oliver

Xavier Aliaga

77 CINEMA

Pacino i Julio

Àlex Gorina

78 TEATRE

Enigmes perversos

Francesc Foguet i Boreu

79 ART

Art i activisme

Ricard Mas Peinado

80 TELEVISIÓ

Marcians

Toni de la Torre

81 GASTRONOMIA

Quan els cuiners

no saben fer un

sofregit...

Jaume Fàbrega

Publicitat i promoció:

Salva Martínez (València)

Tel.: 963 535 100.

Gemma Garrido i Zaida Torregrosa

(Barcelona). Tel.: 932 384 262.

Nous projectes: ZaidaTorregrosa

Subscripcions: Mª Josep Cánovas

Administració: Pilar Martí i Quica

Sena

Fotomecànica i impressió:

Rotimpres Aiguaviva (Gironès).

Dipòsit legal: V-853-1984

Cap part d'aquesta publicació no pot ser reproduïda per cap mitjà: mecànic, fotoquímic, electroòptic, magnètic, de fotocòpia, ni de cap altra mena, sense permís de l'editor.

Amb el suport:

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència
Secretaria de Comunicació